UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifideliu[m]

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De p[e]cc[at]o veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

Visual Library

cogitauerunt repellere. Non tamē hoc
ſic eſt intelligendum nec credendum. ꝙ
ꝓpterea xp̄s aliquē defectū hēat. Unđ
ps. Bonoꝝ meoꝝ non indiges. Sed
loq̄ndo reſpectu illiꝰ hoīs q̄ peccat ⁊ dā
naꝛ. q2 tūc p̄ciū ſanguinis xp̄i in eo per/
ditur. ⁊ ſic non fit xp̄o recōpenſatio paſ/
ſionis eius qua eum redemit.

¶ De pcc̄o veniali.

Peccatū veniale q̄d ſit? Rn̄deo
ſm Aug. Pcc̄m vēiale ē qđ ho
minē vſq3 ad reatū ꝑpetue mortꝫ n̄ gūat
ꝫ penā mereꝛ. ⁊ facile indulgeꝛ. Nota
ſm magiſtꝝ in cōpēdio theologice veri
tatis. In paruulis poſt baptiſmū p̄mo
ſurgūt venialia. poſt hoc mortalia. Un̄
Gregꝫ. ī moralib9. In vnoquoq3 lapſu
a minimis ſꝑ incipiꝛ: ⁊ ſubcreſcētib9 de/
fectib9 ad grauiora ꝑueniꝛ Iſid. đ ſum
mo bo. Queadmodū ad ſ̄ummū culmen
tēdētes: nō a ſūmis inchoāt. ꝫ a modicꝫ
vt ſenſim ad altiora ꝑtingāt. Ita ⁊ q̄ di
labūtur ad vicia nō ſtatim a magnis cri
minib9 īcipiūt: ꝫ a modicis aſſueſcūt vt
ſic cum maximis corruant. Queriꝛ vtꝝ
poſſit aliquis viuere ſine pcc̄o vēiali dū
eſt in hac vita. Rn̄deꝛ ꝙ ſi loq̄mur đ to
ta vita hoīs qui iā ꝑuenit ad etatē ad/
ultā. de excellenti ac ſpeciali gratia ē. ꝙ
talis ſine pcc̄o veniali ſit. Sic videꝛ be/
atus augꝰ. dicere đ btā ꝟgine. Unde ſi
oēs ſcti interrogarenꝛ ſi peccaſſent? Oēs
vna voce rn̄derēt. Si dixerimꝰ. q2 pec/
catū nō habemꝰ: noſmetipos ſeducimꝰ
⁊ ꝟitas in nob̄ nō ē. Sciendū ſm magi
ſtrū in cōpēdio theologice ꝟitatis. Si
ꝑfecta charitas nō facit ꝙ pcc̄m venia/
le nō adueniat: tn̄ facit ꝙ nō durat Exē
plū ſic caminꝰ ignis n̄ fac̄ vt gutta aq̄ n̄
apponaꝛ ſibi: ꝫ fac̄ vt cito extinguiꝛ Per
fecta em̄ charitas ſtatiꝫ iſlāmat hoīem
vt doleat de pcc̄o vēiali. ꝓpterea ꝑfecti
quandoq3 dolent. ⁊ flent ꝓ paruis pec/
catꝫ plus q̄3 magni peccatores nūq3 ꝓ
maximis peccatis. Un̄ impfecti mlt̄a
vēialia ꝯgregāt. M Sꝫ tn̄ ſciēdū ꝙ

q̄libet homo p̄t viuē ſine peccato mor/
tali cū adiutorio dei. Et q̄cūq3 oppoſitū
diceret: h̄ erroneū ⁊ hereticū eēt. Et hoc
ꝓbaꝛ trib9 rōib9. Pria rō ē. q2 in baptiſ
mo īfundiꝛ hoī gratia ꝑ quā ꝯſeruari
p̄t vſq3 ad mortē abſq3 oī mortali crimi/
ne ſi vult vti grā illa. Et hoc deſignat ſa
lis linitio quam facit ſacerdos ipſi pu/
ero an̄ baptiſmū. Q2 ſicut carnes preſer
uanꛈ a putrefactōe mediāte ſale. ſic hō
baptizatꝰ mediāte gratia quā in baptiſ
mo accepit ꝯſeruari p̄t a pctīs mortali/
bus. Itē ſecūda rō eſt q2 ꝑ hoc ſequereꝛ
ꝙ đs impoſuiſſet nobis onus inporta
bile: q2 mādata dei ſtꝫ data nob̄ ne pec/
cemꝰ. Nō ſi dicis ꝙ đs p̄cepit tibi: qđ
nō potes implere. falſuꝫ dicis: ⁊ cum h̄
incurris maledictioneꝫ dei Un̄ Bern̄.
Maledictꝰ q̄ đr deū p̄cepiſſe impoſſibi
le. Itē hoc eſſet loqui ꝯ͂ euāgeliū ⁊ ꝟba
chriſti. qui dicit vt habeꝛ Math. xi. Iu
gū ei meū ſuaue ē. ⁊ onꝰ meū leue. Ter/
cia rō eſt: q2 per h̄ tollereꝛ liberꝝ arbitri/
um. quod tn̄ neceſſariū eſt in nob̄. cuꝫ q̄
nos deꝰ priuilegiauit. Un̄ Ecci. xv. đr
Appoſuit ignē ⁊ aquā ad quod volueꝛꝫ
porrige manū tuā. Itē ibidē An̄ hoīeꝫ
vita ⁊ mors bonū ⁊ malū quod placue/
rit ei dabiꝛ. Sciendū tn̄ ꝙ licꝫ hoc ſit ve
rū ꝙ vnus hō quādoq3 naturali influē/
tia ⁊ īclinatōe magꝫ ē īclinatꝰ ad vnū vi
ciū q̄3 aliꝰ hō. tamē adhuc ſtat h̄ ī ſuo li
bero arbitrio ⁊ volūtate vtrū velit conſen
tire huic naturali inclinatōi vel reſiſtere
Un̄ Gen̄. 3. Dixit đs ad cayn iratum
volētē occidere frēm ſuum. Subtus te
erit appetitus tuꝰ. Et tu dominaberis
eiꝰ. Unđ Augꝰ. de ꝟa religiōe. Nūc vſ/
q3 adeo volūtariū maluꝫ ē: vt nullo mō
ſit peccatū niſi ſit volūtariū Ex iā dictis
ſequiꝛ ꝙ hō p̄t viuē ſine pcc̄o mortali
mediāte grā vſq3 ad mortē ſi vult. Hoc
etꝫ pꝫ ī ꝑlib9 ſctīs q̄ vſq3 ad etatē ꝑfetāꝫ
vixerꝛ. ⁊ tn̄ nūq̄3 mortaliter peccauerūt
vt btūs Ioh̄. bap. ⁊ btūs tho. đ aq̄nō
⁊ ꝑles alij ſancti. de quib9 legiꝛ: ꝙ nūq̄3

mortaliter peccauerūt. ¶ Secūdo no/
tanduꝫ ꝙ veniale pcc̄m cōmittit̄ q̄ttuor
mōis. Primo qn̄ cōmittit̄ aliqđ ꝑuum
quod in ſe eſt veniale. nec eſt ꝯ ꝑcepta dī
nec vnum de ſeptem peccatis mortalibꝫ
vt loq̄ndo vnū verbū ocioſū ſine cauſa
O quot taliū verboꝝ locut⁹ es ſine cau/
ſa ⁊ neceſſitate tu evite quia de oībꝫ his
rōem redditurus es in die iudicij. Vn̄
Matth. 12. De omī v̄bo ocioſo. Quid
aūt ſit verbū ocioſum declarat nob̄ bea
tus gregꝫ. i moral'. di. Ocioſū v̄buꝫ eſt
aut qđ rōe iuſte neceſſitatis aut intenti/
one pie vtilitatꝫ carꝫ Itē comedendo vl/
tra purā neceſſitatē qđ tn̄ vix etiā a bo/
nis ⁊ ꝑfectꝫ tenet̄. ſic ꝙ in nll'o excedāt li
mites puē neceſſitatꝫ Itē dormiē vltra
neceſſitatē. Itē bibere ſine cauſa Itē ri
dere ioco ſe. Itē cogitatiōes vanas ha/
bere. ⁊ ſic de alijs. Scđo ꝓpt̄ imꝑfectio
nē facti: ſic̄ ꝑmi mot⁹. q̄ alias qn̄ ꝑfecti
eēnt: eēt mortale. Sic̄ videre ml'ierē cū
libidīe ⁊ delectatōe, tn̄ ꝑter rōeꝫ. Itē ira
ſci ad ꝑpetrādū vindictā: tn̄ ſine delibe/
ratōe. Itē gaudere de aduerſitate alioꝝ
⁊ dolere de ꝓſꝑitate: ⁊ tn̄ nō deliberato
aīo. ꝫ qn̄ rō aduenerit: tūc reſiſtit talibꝫ
⁊ expellit. Ergo quādocūqꝫ aliq̄d qđ i
ſe eſt peccatuꝫ mortale fit ita ſubito ſine
deliberatōne rōnis ſic ꝙ actus ille ē ita
imꝑfectus q̄ ſic fit ꝑ ſubitū motuꝫ. ſicut
oēs ſubiti mot⁹ q̄ ſic ꝑueniūt rōeꝫ q̄liter
cūqꝫ ⁊ de q̄buſcūqꝫ fiāt ſūt ſolūmō veni
alia. Tertio propter penitentiam et ſic
per accidens ex mortali fit veniale: non
quod illud peccatū in ſe mutetur: ſic ꝙ
hoc quod eſt mortale fiat veniale. Sed
illud peccatū mortale iā taliter eſt veniā
conſecutū ꝙ obligat ad penam nō eter/
nā. ſed tꝑaleꝫ que debetur veniali Iđo
dicit Ambro. Oē pcc̄m ꝑ penitētiā fit
veniale. Et hoc ſic dicitur veniale ex euē
tu ⁊ per accidens ſcꝫ ꝙ pena et̄na q̄ de/
betur peccato mortali mutat̄ in penam
tranſitoriam que debet̄ peccato veniali.
Quarto committit̄ peccatū veniale ꝓpt̄
erroneam ꝯſcientiam: ſicut antea eſt di/
ctū de mortali. Quia q̄ aliq̄d reputaret
peccatū veniale quod nullū eēt pcc̄m. ⁊
ſuꝑ hoc faceret: veniale cōmitteret

¶ De damnis venialiū peccatoꝝ

Peccata venialia cauēda ſunt a
deuotis hoībus quantū poſſi/
bile eſt. ⁊ hoc ꝓpter ſeptem dā/
na. Primū damnū eſt ꝙ ad penam ob/
ligant: nō aūt determinate ⁊ ꝓ̄ciſe obli/
gant ad penam eternā vel purgatoriaꝫ
vel pn̄tis ſatiſfactōis: ſed ad aliquā illa
rum penarū. Qm̄ ſcđm forū pn̄tis eccl'ie
ſatiſfacit homo leuiter. ꝫ ſcđm forū purga
torij punietur grauius. quia grauioreꝫ
penam in purgatorio ſuſtinebit ꝓ vno
peccato veniali q̄ꝫ beatus Laurentius
ſuſtinuit in craticula. Hoc multi hoīes
parum curant q̄ tot venialia ꝯmittunt
et augmētant ſuꝑ ſe. Sed ſcđm foꝝ infer
ni grauiſſime punietur: qꝛ eternaliter.
Querit̄ vtrum in inferno etiam puniā/
tur venialia? Reſpondeo ꝙ ꝓprius loc⁹
eſt hic in mundo vel in purgatorio vbi
venialia puniūt̄. ſed infernus ꝓprie eſt
locus vbi mortalia puniuntur. ſed quā
do in mortalibꝫ peccatꝫ moritur q̄s: tūc
venialia eternaliter puniūt̄ in inferno
cum mortalibꝫ. Sed minor eſt pena ꝓ
veniali in inferno q̄ꝫ ꝓ mortali. ¶ Se/
cundū eſt ꝙ peccatum veniale aīaꝫ ma/
culat. Et ponatur tale exemplū. ꝙ deni
gretur aliqua himago depicta intantū
ꝙ videri nō poſſit. alia vero obſcuret̄ vt
videri q̄dem poſſit: ꝫ non plene diſcerni
Et ideo ꝓpter talem differentiam dicit
Greg⁹. ꝙ veniale obſcurat: mortale ob
tenebrat. Aug⁹. in libro de vita chriſtia
na dicit. Aīa in peccatꝫ ꝑſeuerās nigri/
or ē coruo: hoc intelligit̄ de mortali pec/
cato. ſed veniale tm̄ maculat ¶ Tertiū
eſt. ꝙ minuit feruorē charitatis ſicut aq̄
ignē. licet nō extinguat feruorē. tn̄ illum
tēꝑerat. Et q̄nto plura venialia aliq̄s
ꝯmittit: tanto plus minorat̄ feruor cha
ritatis. Aliq̄ notabiliter quādoqꝫ ꝑdūt

ferūorē ⁊ tepeſcunt Et ratio eſt. quia ve
nialia non curant dimittere. Vn̄ Au/
gꝰ. ſup iohem. Minute ſunt gutte que
tamē ſimul multa flumina iplēt. Mor/
tale pcc̄m extinguit totā charitatē. ſꝫ ve
niale ⁊ charitas ſe mutuo compatiūtur
⁊ veniale ſolum opponit feruori charita/
tis. ¶ Quartum eſt ꝙ potentias anīe
in bonis opibꝰ laſſat. ſicut qn̄ cuiqꝫ po
nitur onus ſup onꝰ: minꝰ erit ꝓmptꝰ ad
ambulandū ſicut equus onuſtꝰ. Vnd̄
Augꝰ. ſuper iohem Minuta ſunt gn̄a
arene: ſꝫ ſi multa arena ponat pmit atqꝫ
opprimit. Potentie em̄ rōnalis oꝑatio
eſt diſcernere. ſꝫ ꝓpt̄ aggrauatōem veni/
alium nō ita clare diſtribuit bonorum ⁊
malorū differentiā. In ſignū huiꝰ: bo/
ni ⁊ ꝑfecti hoīes minima etiā qn̄qꝫ pecca/
ta diſcernūt. que iperfecti nō cognoſcūt
Vn̄ Gregꝰ. in moral. li. xxxij. Quanto
maioris lumen gratie quis ꝑcipit. tāto
amplꝰ reprehenſibilem ſe eſſe cognoſcit.
Hoc etiā pꝫ ad ſenſum. qꝛ in albo ⁊ mū
do panno etiā ꝑua macula cognoſcit. ſꝫ
in nigro ⁊ immūdo etiā vix qn̄qꝫ notabi
lis ⁊ macula magna cognoſcit. Sic ſit
eſt de ꝯſcientia hoīs. Cōcupiſcibil em̄
potētie oꝑatio eſt appetere bonuꝫ quod
cognoſcit rōnalis ſꝫ venialia aggrauant
potentiā concupiſcibilem ꝙ non ita ar
denter appetit bonuꝫ eternū: ac ſi nullis
venialibus eſſet aggrauata Iraſcibilis
operatio eſt deteſtari malum. In ſignū
huius ꝑfecti viri qui habēt mūdas con
ſcientias valde deteſtantur etiā parua
mala. qđ imꝑfecti nō faciūt Vn̄ Hiero
nimꝰ in epl'a. Mens chr̄o dedicata ſic
caue debet minora quō etiā maiora: ſci
ens proverbo ocioſo reddendā eē rōem
Quintū qꝛ retardat a gloria: qꝛ hō qui
decedit. ⁊ poſſet ſtatim poſt morteꝫ vo/
lare ad celū: cogitur propt̄ venialia ad
tempus in purgatorio expectare. Nun
qꝫ ei ab aliquo dei facies videbitur: do/
nec ſoluat ꝑ penas minimuꝫ q̄drantem
venialiū pccoꝝ. Vn̄ dicit chriſtꝰ Ma/
thei. v. Non exibis inde donec reddas
nouiſſimū q̄drantē. Oportet em̄ quem
libet eſſe ita mundū an̄ introitū parady
ſi: ſicut fuit in innocētia baptiſmali Sci
endū etiā ꝙ ꝓ ꝑuis peccatis oportꝫ ho
minē in purgatorio quandoqꝫ diu pur/
gari qđ in pn̄ti faciliter deleuiſſꝫ ⁊ breui
ter. Exemplū legit de ſorore ſancti Da/
miani q̄ ꝓpter auditū vniꝰ cātilene de q̄
nō fuit cōtrita nec ꝯfeſſa: nec egit pn̄iaꝫ
in pn̄ti: de hoc fuit in purgatorio. xviij.
diebꝰ: ſicut poſt mortē reuelauit cuidaꝫ
hoī. N ¶ Et ignis purgatorij ē mi
ro modo grauis pena. Vn̄ Augꝰ. dicit
Ignis purgatorius licet nō ſit eternus
miro modo eſt tamē grauis Excellit em̄
oēm penā quā vnqꝫ aliqs paſſus eſt in
hac vita. nūqꝫ in carne eſt tāta pena in/
uēta: licet mirabilia martyres paſſi ſint
tormenta. Et ꝓpter nimiā acerbitatem
pene purgatorij videt eis tēpus tam lō
guꝫ ibi eē. Vn̄ exemplū legit de duobꝰ
fratribꝰ religioſis q̄ ſe mutuo dilexerūt.
et fideliter ⁊ multo tp̄e deo mutuo ſerui
erūt. tādem ꝯtigit vnū ex illis infirmari
vſqꝫ ad mortē. ⁊ ſic cū eſſet in tali graui
infirmitate laborās: venit angelus dn̄i
ad eū dicens ei ſe eē moriturū in breui. ⁊
tam diu deberet eē in purgatorio donec
ſibi vna miſſa legeretur: ⁊ ꝙcito ſibi illa
miſſa legeret ⁊ finiret: tūc deberet libe/
raria purgatorio ⁊ euolare ad celū Tūc
illam viſionē ille frater infirmus īſinua/
uit ſocio ſuo: rogās eum vt ꝙcito more
ret ſibi immediate vnā miſſam legeret.
aſtringens eū ꝓpter charitatē ⁊ fidelita
tem quā ad inuicē longo tp̄e habuerūt
Et ille frater ꝓmiſit ſe hoc facturū. ⁊ ſe/
quēti die de mane infirmꝰ obijt. Et ille
frater immediate ſe p̄parauit ad miſſaꝫ
et lecta miſſa defunctus apparuit illi di/
cēs. O infidelis frater maledictōem dei
erga me bn̄ meruiſſes. Et ille. q̄re hoc?
Et defunctus reſpōdit. qꝛ rogaui te cū
adhuc viuerē ꝙ immediate poſt obituꝫ
meum vnam miſſam legeres. ſꝫ tu infi/

delis frater iam me quaſi ꝑ viginti an/
nos in magna pena torq̄ri ꝑmiſiſti: nec
tu nec aliq̄s fratrū meoꝝ vnam miſſam
in tam longo tp̄e legit. Tūc viuēs reſpō
dit. In veritate dico tibi ꝙ cadauer tu
um adhuc nō eſt tumulatū. immediate
poſtq̄ȝ expiraſti me ad miſſam diſpoſui
et iā a p̄mo finiui. Et defunctꝰ. O ſi ita
eſt tūc ꝓpter acerbitatem pene videt̄ mi
hi hoc breue ſpaciū quaſi. xx. annoꝝ ſpa
ciū fuiſſe. Et tūc regratiabat̄ fratri ⁊ mi
grauit ad celū. ¶ Sextū eſt. ꝙ bona ce
leſtꝫ glorie diminuūt: nō q̇dem illa que
debent̄ iam ⁊ q̄ habemus ibi ꝑ meritū
repoſita. ẜ que deberent̄ ſi venialia non
fierent. q̄ꝛ medio tp̄e poſſent aliq̄ bona
fieri quādo illa fiūt: ꝑ que bona opa ce/
leſtis gloria augmentaret̄. Itē poſt per
petratōem venialium oportet nos opa
q̇dem cōuertere ad ſolutōem hmōi de/
bitoꝝ: ꝑ que etiam deberꝫ nobis creſce
re cumulꝰ eterni p̄mij. O ¶ Septimū
ē ꝙ venialia ſepe ſunt occaſio peccatoꝝ
mortaliū. ⁊ hoc cōtingit q̄ttuor modis.
Primo ex ꝯplacentia. vñ Augꝰ. Nul/
lum peccatū adeo veniale quod nō fiat
mortale dū placet: nō idem actꝰ nume/
ro ſed idem ſpecie. Notandū ꝙ quanto
ē maior delectatio in peccādo: tāto ma/
ior pena debet̄ illi peccato in futuro. vñ
Apoc. xviij. Quantū in delicijs fuit tā
tum date ei de tormētis ⁊ luctu. Ergo
ꝓpter ſecuritatē ꝯfitendū eſſet quādo in
aliquo peccato qđ ẜm ſe eſtimat̄ venia/
le habuiſſes nimis magnā ⁊ exceſſiuaꝫ
cōplacentiā ⁊ delectatōem. Et ergo re/
p̄henſibile eſt nimiā cōplacentiā habe/
re in riſibus ⁊ leuitatibꝫ ⁊ in verbis ioco
ſis. ⁊ ſic de alijs. niſi talia fierēt cā recre/
atōis. ⁊ moderate. quia ẜm Areſto. vij.
Eth. Hō ſꝑ indiget quadā delectatōe
quaſi q̄dam recreatōe ꝓpter multos la/
bores q̄ ſibi occurrūt. ſed exceſſus in riſi
bus ⁊ leuitatibꝫ p̄caueri debet. vñ Ba/
ſilius in hexameron Iocus ſiue riſus re
miſſam efficit animam ⁊ negligentē er/
ga p̄cepta dei: nec delicta ſua p̄t ad me/
moriam reuocare. ẜ obliuiſcēs ea nec ſe
inſtigat ad p̄niam ⁊ ꝯtritōem. ⁊ ita pau
latim oībus bonis p̄uatur. Vñ etiam
Bern. de ꝯtemptu mūdi. Cō patit̄ dei
filius ⁊ plorat. hō patit̄ ⁊ ridet. Secun
do ex diſpōne. q̄ꝛ ꝑ frequentē lapſum in
venialia diſponit̄ homo ad mortale Et
ẜm hoc intelligit̄ illud Gregorij. Vita/
ſti grādia vide ne obruaris arena: ẜ di/
cit quia ſepe de peccatis mīmis venitur
ad magna. ſicut de modica ſcintilla ſur/
git quādoq̄ȝ magnus ignis. Eccl. xix.
Qui minima negligit paulatim defluit
vñ Gregꝰ. in paſtorali. Qui mīma pec
cata ꝯſiderez deuitare neglexerit. a ſtatu
iuſticie nō q̇dem repente ẜ paulatim et
ꝑticulatim cadit. Tertio ex ꝓgreſſu qñ
inſurgit veniale: ſi nō ꝓhibetur poſſꝫ ꝓ
gredi vſq̄ȝ ad mortale. nō ꝙ ip̄m venia
le in ſubſtātia fieret mortale. ẜ q̄ꝛ ex ipo
veniali occaſionalr̄ progrediēdo fieret
mortale. Iſtud patꝫ ex p̄mis motibus
q̄ inter venialia cōputant̄. ẜ qñ delecta/
tio ꝯualeſcit intantū ꝙ conſenſus acce/
dit: iam peccatū eſt mortale ⁊ veniale ſic
ꝙ duo ſunt peccata. Augꝰ. in li. de pe/
nitētia Nullum eſt peccatū adeo ꝑuum
qđ nō creſcat neglectū. Quarto ꝓpter
ꝯſcientiā erroneā ⁊ nimis ſtrictam. ſ. qñ
aliq̄s teneret aliqđ peccatū qđ eſt veni/
ale in ſe ꝙ eſſet mortale ⁊ ſic faceret. De
hoc habet̄ ſupra eodem. D.

¶ Queſtiōes de pccīs venialibꝫ P

QUeritur vtrū tenemur penitere
de venialibus? Reſpondeo ẜm
Tho. in q̄rto. diſt. lxvij. Cū dr̄
aliquis ad aliquid teneri q̄dam neceſſi/
tas importatur. Neceſſitas aūt eſt du/
plex. vna abſoluta. ⁊ ẜm hanc homo te
netur facere ea ſine quibus nō eſt ſalus
et hoc modo nō tenetur ad peccati veni
alis penitentiam. quia mortem ex hoc
nō incurrit: niſi forte ex ꝯtemptu dimit/
tat. Alia nccītas eſt ex ſuꝑpōe alicuius
finis. ſicut aliquid dicitur eē neccāriuz ſi/

ne quo nō poſſumus finē intentū conſe/
qui. ⁊ hoc mō neccāriū eſt ꝙ homo de
venialibꝫ pnīam agat: ſi ei remitti debe
ant in hac vita. Sꝫ ſm hoc nō ꝓprie di
cit̄ teneri aliqs ad aliqd. ⁊ ideo dicēdū
eſt ꝙ hō nō tenet̄ ad pnīam venialium
niſi large ſumendo. ſ. ſi ei in pn̄ti vita re/
mitti debeāt. Utrū veniale poſſit dimit
ti volūtate manēte. Ad illud rn̄deo ſm
Tho. vbi ſupra: nō pōt tolli culpa niſi
reordinet̄ volūtas. que reordinari non
poteſt q̄diu in ipa deordinatōe manet.
al's eēnt duo oppoſita ſimul. ⁊ ideo nul/
lo modo veniale dimitti poteſt q̄diu vo
luntas ad illud manet. ¶ Utrū ad re/
miſſionem venialis requiratur ꝯtritio?
Reſpondeo ſm Tho. vbi ſupra. Pec/
catū veniale nō remittit̄ q̄diu volūtas
manet in illo: vt iā dictum eſt. Ipm au
tem recedere volūtate ab eo qd̄ prius
volebat eſt diſplicere ei qd̄ voluit. Et
talis diſplicētia qn̄ eſt grā informata di
cit̄ dolor ꝯtritōis. Et ideo veniale ſine
ꝯtritione tali nō dimittit̄. ergo ꝯteri de/
bemus de venialibꝫ quoꝝ memoriā ha
bemus. ⁊ de oblitis in generali d̄ qbus
nō recordamur. ¶ Utrū homo teneat̄
confiteri venialia peccata? Rn̄deo ſm
Tho. vbi ſup̄. Confeſſio ad hoc eſt ne
ceſſaria vt penitēs ſatiſfactiōem accipi/
at ſm modū delicti: peccato aūt veniali
nō debet̄ pena taxata. qꝛ pena illa eſſet
ꝓportionata pene peccati mortalis. a q̄
peccatū veniale in infinitū diſtat. Unde
ꝑ ſolā correctōem interiorē peccatū veni
ale remitti pt̄. Sed an ſemel in anno te/
neat̄ cōfiteri qui nō habet niſi venialia
Dicūt qdam ꝙ in hoc caſu ꝓpter p̄cep/
tum eccle tenet̄ venialia cōfiteri. Alij au
tem dicūt: ꝙ ſufficit ꝙ repſentet ſe ſacer/
doti ⁊ ſe immunē a peccato mortali oſtē
dat. vt ad communionē admitti poſſit.
Preceptū eñ eſt ad obligādū illos qui
habent aliqua que confiteri debent. vn̄
ſi alicui ꝑ grām collatū eſſet vt a pecca/
to veniali immunis eēt ſicut beate ꝟgi

ni eſt collatū nō teneret̄ ad illud p̄ceptū.
¶ Utrū peccatū veniale poſſit remitti
ſine mortali? Rn̄deo ſm Tho. vbi ſu/
pra. Remoto p̄ore remouet̄ ⁊ poſteriꝰ.
nec poſterius reſtituit̄ niſi priori reſtitu/
to. feruor aūt charitatꝫ cui veniale oppo
nit̄ eſt poſterior ipa charitate. vn̄ q̄diu
ipa charitas nō reſtituit̄. ſ. ꝑ dimiſſiōeꝫ
peccati mortalis: nec feruor charitatis
reparari poteſt in qua repatione cōſiſtit
peccati venialis dimiſſio. ⁊ ſic nō dimit
titur ei veniale cui mortale nō dimittit̄.
Et notandū ꝙ differētia eſt inter dimiſ
ſionē peccati mortalis ⁊ venialis. qꝛ vnū
mortale nō dimittit̄ ſine alio. ergo ſi deꝰ
remittit tibi vnū peccatū mortale: tunc
remittit tibi oīa peccata tua mortalia
etiaꝫ ſi mille haberes peccata mortalia.
Nō eñ pt̄ deus dimidiare grām ſuā vt
dimittat ꝑtem: ⁊ ꝑteꝫ nō dimittat. Un̄
dicitur Deut. xxxij. Dei ꝑfecta ſunt opa
Et hoc quod legit̄ in euāgelio: ꝙ totuꝫ
hoīem ſaluū fecit in ſabbato. vn̄ꝰ. Lar
ga dei pietas veniā nō dimidiabit. Aut
totum aut nihil te lachrymante dabit.
Sed vnū veniale bn̄ dimittit̄ ſine alio:
et rō eſt. quia nō habēt cōnexionē ad in
uicem ex ꝑte auerſionis ſicut mortalia.
qꝛ in eis nulla eſt auerſio a deo. ꝫ chari/
tas manet. ⁊ gratia dei ſtat cum veniali
peccato. ſed nō cum mortali.
¶ Peccata venialia octo modis dimit
tuntur.

Venialia pctā ꝑ que dimittunt̄
et quot mōis? Rn̄deo octo mo
dis. Primo ꝑ ꝯfeſſionem gene/
ralem q̄ fit publice cum multis. vt fit cō
muniter poſt p̄dicatōem. ⁊ etiā al's. Et
iſta cōfeſſio habet efficaciam ad remiſſi
onem venialiū ex tribus. ſ. ex ꝯtritōe cō
fitentis. ⁊ ex humilitate confeſſionis. er/
go cū humilitate genua flectere debes ⁊
caput humilr̄ inclinare quādo dicis ta
lem confeſſionē generalē. Tertio ex orō
ne ſacerdotis q̄ dicit ſup populū. Miſe
reat̄ veſtri oīps deus. Ergo interim ꝙ

ſacerdos dicit hanc orōem qlibet recol/ lecto corde et deuote petere debet ⁊ deſi/ derare hoc a deo impleri: qd̄ ſacerdos dicit ⁊ petit. Sic ſilr̄ intelligendum eſt de illis qui dicunt cōfiteor cū ſacerdote ante miſſam. Scd̄o per deuotā pecto/ ris tonſionem exemplo publicaniꝰ q̄ per cutiens pectus ſuū dixit. Deus ꝓpicius eſto mihi peccatori. d̄ pe. di. i. Tres ſtꝫ actiones. Tertio ꝑ aque benedicte aſꝑ ſionem. de con. di. 3. Aquā ſale. Aliqui habent aquā bn̄dictā in domo ſua: vt queadmodū ſepiꝰ peccant: ita etꝫ ecōuer ſo in deletiōeꝫ venialium aquā bn̄dictā recipiūt: ⁊ laudabilr̄ ⁊ bona eſt taliꝫ de/ uotio. Sciendū tn̄ ꝙ aqua bn̄dicta de uote recipiēda eſt nō irriſorie ſiue recipia tur a ſacerdote: ſiue a ſeipo. Et vbicun/ qꝫ ⁊ in qlicūqꝫ parte corꝑis tetigit hoīeꝫ ſiue in manibꝫ ſiue in facie hoīs bonū ē. Attamē in facie hoīs coīter recipit. ⁊ h̄ ꝓpt̄ dignitatē. q2 eſt nobilior ꝑs corꝑis tn̄ etꝫ ꝓpt̄ quinqꝫ ſenſus q̄bꝫ ſepiꝰ pecca uimꝰ q̄ magis vigent in capite. Itē bo/ nū ē hr̄e aquā bn̄dictā circa lectū: ⁊ aſꝑ/ gere ſe de ſero cū ea. Et maxime circa in firmos. q2 ſepe aſpergēdi ſūt ad effugā/ da fantaſmata demonū. pſ̄. Cōtribl'a/ ſti capita draconis in aqs. Vn̄ in conſe cratōe aque legunt valde notabilia ꝟba diſcedant oēs fan. in lo. ī quo aſꝑ. fuerit aq̄. Exemplū huiꝰ legit ꝙ ī monaſtēio q̄dam laicus de nouo cōuerſus cū eſſet in articulo mortis vidit totam domū re/ pleri de formibꝫ ꝑſonis roſtratis. Qui cū ſignificaret cuſtodi ſuo. ille intelligēs ꝙ immūdi ſpūs eſſent fecit porrigi vas aque. ⁊ ex ea aſperſit totū locū. Et cum h̄ facer̄: talit̄ clamare cepit Eya eya fac quod facis. q2 diaboli fugiunt ſūma ce/ leritate contendūt exire. alter in alterum impingētes. Ille fortius cepit aſperge/ re. ⁊ ſic liberatus eſt eger a demonū infe ſtatiōe: Queritr̄ vtrū aqua benedicta ſit ſacr̄m. Rn̄deo ſm Tho. No. Sed eſt ſacramētale: quaſi quedaꝫ diſpoſitio ad ſacr̄m. Vn̄ dat ꝯ demonū neq̄tias: et venialia: ⁊ oīe qd̄ effectū ſacramētorū impedire poſſit. Quid cuꝫ aq̄ bn̄dicta apponitur aque nō benedicte. Reſpon/ deo ſm Tho. in. 4. diſt. xij. Totuꝫ eſt benedictū. virtꝰ em̄ que acq̄ſita eſt aque ex bn̄dictōe ꝑuenit ad aquā additā Si mile d̄ oleo n̄ ꝯſecrato ⁊c. Quarto ꝑ cō/ tritōem cordis. ꝟ bonū eſt īmediate ꝯte ri. qn̄ aduertis te aliq̄d veniale cōmiſiſſe Vn̄ caſſi. ſuꝑ pſ̄. Ad dn̄ꝫ cū tribularer d̄t. Dn̄s neſcit differre quem cōpuncto corde ſenſerit ſibi ſupplicare. Quinto ꝑ orōnē p̄cipue dn̄icā. de pe. diſt. 3. Quo/ tidianis. Vn̄ Augꝰ De q̄tidianis leui/ bus peccatis ſine quibus hec vita n̄ du citur quotidiana oratio fidelium ſatiſfa cit. Sexto ꝑ epiſcopalem bn̄dictioneꝫ ⁊ ſm quoſdā etiā ꝑ ſacerdotalem Ergo manēdū eſt in eccl'a vſqꝫ ad finē miſſe. ⁊ bn̄dictōem quā ſacerdos dat ī fine miſ/ ſe deuote ſuſciꝑe debet vnuſquiſqꝫ xp̄i/ anus. ¶ Septio ꝑ elemoſynaꝝ largiti onē. Vn̄ dan̄. 4. Peccata tua elemoſy nis redime. Unde canit in quadrageſi ma. Abſcōde elemoſynā in ſinū paupe/ rū. Qr ſicut aqua extinguit ignē: ita ele moſyna extinguit peccatuꝫ. Vn̄ eccl̄i. 3. Sicut ī ſereno glacies: ſoluent peccata tua. Et addūt q̄dā ꝑ iniuriaꝝ dimiſſio nē q̄ eſt elemoſyna ſpūalis. Vn̄ habet Lu. vi. Dimittite ⁊ dimittemī ¶ Octa uo ꝑ dignā euchariſtie cōmunioneꝫ. de cō. di. ij. Cū oē crimē Et q̄dā addūt etꝫ per extremā vnctionē. extra d̄ ſacra vnc. ca. Unico. De his ſtꝫ ꝟſus Cōfiteor tū do cōſpergo2 cōtero2 oro Signo2 edo. dono. per hec venialia pono. Et nō ſolū ꝑ iſta ſpecialit̄ nūerata. ſꝫ etiā ꝑ q̄dlibet bonū opus delent venialia. Et ſicut di cit beatꝰ thomas de aq̄no doctor ſanctꝰ Plura vl' pauciora venialia ꝑ p̄dicta re mittunt ſm ꝙ ꝑ h̄ maior vl' mior feruor ꝯcitat. q̄ de plibꝫ vl' paucioribꝫ ſaltē im plicite ꝯtritōem ꝯtineat. Vn̄ non opor/ tet vt ꝑ h̄ ſemꝑ oīa venialia dimittant.